

NOTE ONOMASTICE

DE

EMILIA DORUȚIU-BOILĂ

ZEIZAS

Numele Zeizas, citit pe un fragment de marmură descoperit la Mangalia și publicat de Gr. Tocilescu în *AEM*, XI, 1887, p. 35, nr. 37 :

Z E I Z A

X

a fost trecut printre numele trace în repertoriul lui D. Detschew, *Die thrakischen Sprachreste*, p. 178—179, înregistrându-se exemplul callatian prin Zeiz[as]. Louis Robert, în recenziia primului volum de inscripții grecești din Bulgaria¹, propunea restituirea Zeiz[is], mai apropiată de formele atestate în numeroase inscripții din Tracia : Zeisis, Zeizsis, Zessios ; singurul text cunoscut lui L. Robert în care apare forma Zeizas este rezultat de asemenea dintr-o întregire : Ποντικὸς ὁ καὶ Zeiζ[αζ].

Pe piatra callatiană însă, este scris Zeiza, așa cum de altfel a apărut la publicarea ei în 1887, și doar dintr-o inadvertență a fost reprodus și întregit de D. Detschew Zeiz[as]. Fragmentul se află în colecțiile M.N.A. din București și a fost între timp întregit cu alte două fragmente, din care unul fusese publicat în *AEM*, XIV, 1891, p. 36, nr. 91 : „Marmorstein gefunden zu Mangalia ; jetzt im Museum zu Bukarest. Die Inschrift scheint nur aus einer Zeile bestanden zu haben...”.

În noua sa formă, fragmentul, lung de 0,35 m și înalt de 0,08 m, reprezintă partea superioară a unei stele funerare cu mici acrotere și nișă arcuită, din care se păstrează doar o parte din chenarul ce mărginea în partea de sus nișa cu relief și pe care este gravată inscripția ; literele sînt înalte de 7 cm, gravate îngrijit și împodobite cu apices ; forma lui Y, cu cele două brațe deschizîndu-se ceva mai jos de mijlocul barei verticale, precum și ligatura datează cu aproximație inscripția la mijlocul secolului al II-lea e.n. : Ζειζα Σειλανοῦ θυγάτηρ ἐ[τῶν . . .]

χαῖ[ρε]

¹ L. Robert, *Revue de Philologie*, 33, 1959, p. 18 și nota 5.

Zeiza este prin urmare un nume feminin, probabil tracic, făcînd parte din categoria „Lallnamen”, înrudit cu Deidas, frecvent întîlnit la traci și frigieni².

Σειλανός este numele Σιλανός sau Σιληνος de origine veche acheeană a acolitului lui Dionysos, foarte frecvent în Pelopones după

² Pentru acest nume la traci, vezi *IGB*, II, 506, r. 1–2 și 6–7; III, 1, 1201 și 1516; IV, 2175; în această din urmă inscripție, numele este citit Ζειζ[ις], la sugestia lui L. Robert. Pentru Deidas la traci și frigieni, vezi P. Kretschmer, *Einleitung in die Geschichte der griechischen Sprache*, Göttingen, 1896, p. 203; L. Zgusta, *Kleinasiatische Personennamen*, Prag, 1964, paragr. 282–4.

invazia dorienilor ; numele a fost preluat de ionieni în migrația lor spre est și răspîndit de acei prin colonizarea lor în est ; la Megara și în coloniile megariene numele Σιλανός este atestat în numeroase inscripții ³. Silanus italic provine de la Σιλανός ai cărui purtători fuseseră aceii așezați în regiunea de SE a Italiei.

Θελδων

Într-un fragment de album al unui colegiu cu caracter necunoscut din Tomis, printre filoteimoi s-a citit numele : Θελδων Κουθλου. În această formă apare la Gr. Tocilescu, în *AEM*, XIX, 1896, p. 222—223, nr. 89, și preluat apoi de cei ce au utilizat inscripția ⁴.

Numele trebuie însă citit Θεάδων, un nume grecesc cunoscut, atestat și în epigrafele tomitane. O examinare a pietrei arată că litera A apare scrisă deopotrivă cu bara transversală, și fără bară, de exemplu, Οὐάλεντος în r. 5 și 6, Ἐστιαίου în rîndul 12, Ἀπολλωνίου în rîndul 15 ⁵.

NOTES ONOMASTIQUES

RÉSUMÉ

Zeizas. On corrige le nom Zeiza de l'inscription *AEM*, XI, 1887, p. 35, No. 37, de façon erronée restitué Zeiz[as] par D. Detschew, *Thrak. Sprachreste*, p. 178—179. Le nom féminin Zeiza s'ajoute au nombre restreint des noms thraciens attestés jusqu'à présent à Callatis. Θελδων. On corrige la lecture Θελδων de l'inscription *AEM*, XIX, 1896, p. 222—223, nr. 89, en Θεάδων nom grec fréquemment attesté dans les inscriptions des villes grecques de la côte occidentale de la mer Noire.

³ Pentru Σιλανός originea și răspîndirea sa geografică, vezi studiul E. Solmsen, Σιλανός Σάτυρος, Τίτυρος, în *Indogermanische Forschungen*, XXX, 1912, p. 1—46 ; Σιλανός în orașele grecești de pe coasta tracă, vezi *IGB*, I, 14, r. 10 și 22 (din Dionysopolis) și I.441 (din Apollonia). Ortografierea cu confuzia dintre diftongul ει și ι este curentă în inscripțiile de la sfîrșitul epocii elenistice și din epoca romană.

⁴ Vezi D. Detschew, *Die thrakischen Sprachreste*, p. 262, la Κουθειν, Κουθιας, unde Θελδων este trecut cu semn de întrebare ; la fel la I. Stoian, *Tomitana*, București, 1962, p. 173 și planșa XLVI. Pentru Θεάδων la Tomis, vezi *AEM*, XI, 44, 57.

⁵ O grafie asemănătoare a literei A a dat naștere și confuziei între numele Ἐστιαίος și Σεστιλίος (Sextilius) într-un alt album tomitan, cf. I. Stoian, *op. cit.*, p. 174, nr. 3 și pl. XLVII/2.